

Экономикалық теорияның пәні және әдістері

Қоспан Гүлзат.
СПиС-14-1

Жоспары:

- 1. Экономикалық теорияның пәні туралы көзқарастардың эволюциясы.*
- 2. Экономикалық теорияның зерттеу әдістері және атқаратын қызметтері.*
- 3. Позитивті және нормативті экономикалық талдау .
Экономикалық теория және экономикалық саясат*

Экономикалық теория

бұл адамдардың шексіз қажеттілігін қанағаттандыру үшін қоғамдағы шектеулі немесе сирек кездесетін ресурстарды пайдалану арқылы игіліктерді өндіруді зерттейтін ғылым.

осыдан 300 жыл бұрын пайда болған саяси экономиямен байланысты болса да, бірақ осы күнге дейін бұл сұрақтың жауабына соңғы нүкте қойылған жоқ.

Экономикалық құбылыстарды зерттеу тәсілдері және атқаратын қызметтері.

Танымпаздық

макроэкономикалық және микроэкономикалық құбылыстарды, олардың даму заңдылықтарымен танысады

Тәжірибелік

экономикалық ілімдерді талдап, ұсыныстарын тәжірибеде пайдаланады

Методологиялық

экономикалық теория экономикалық ғылымдар жүйесіндегі базисті ғылым қызметін атқарады

- Экономикалық теорияның өзіне тән зерттеу тәсілдері:
 - индукция және дедукция
 - анализ және синтез
 - тарихи және қисындық
 - математикалық әдістер
 - статистикалық тәсіл.
 - ғылыми абстракциялау

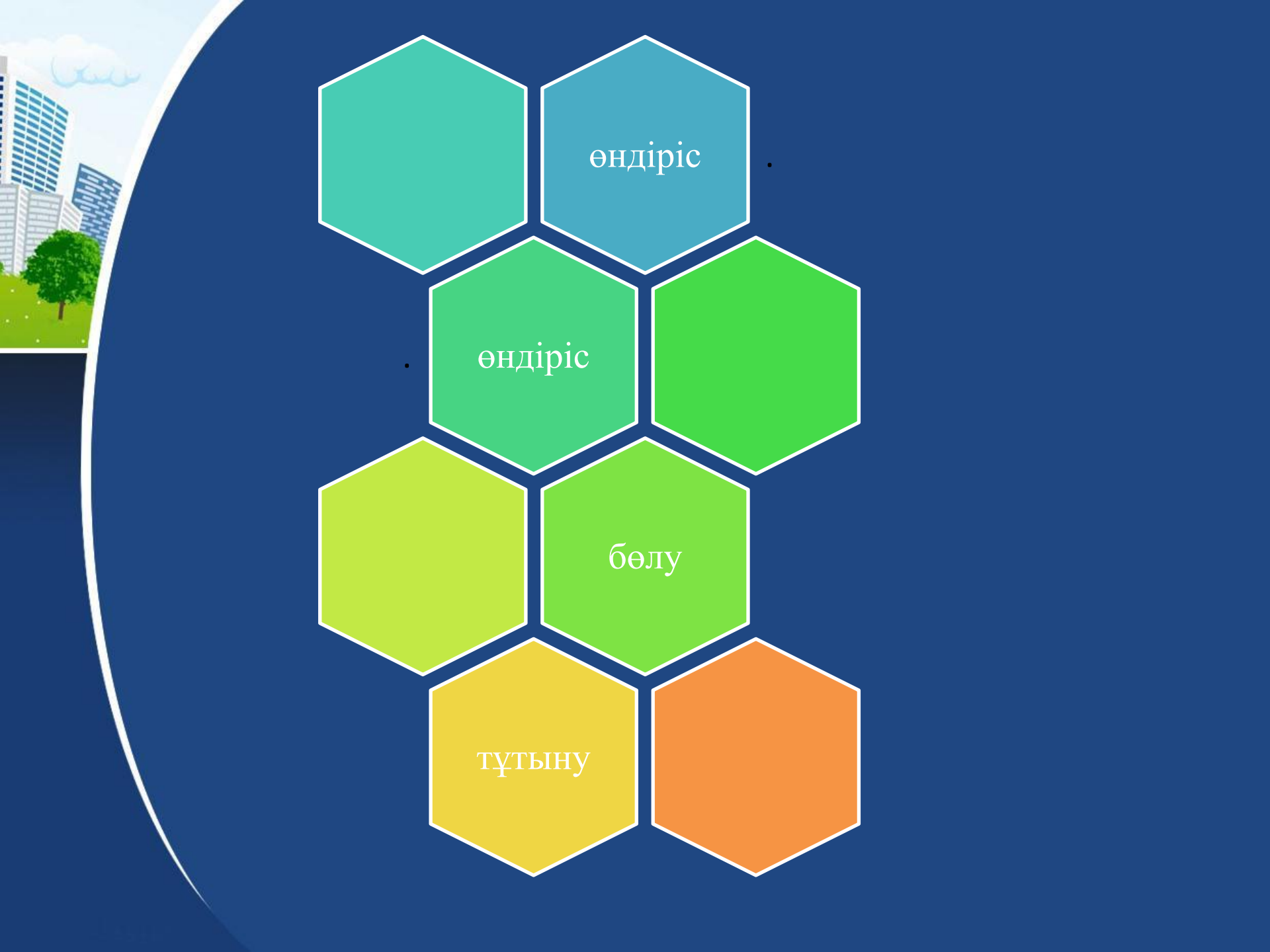

Меркантилизм

Меркантилизм мектебінің өкілдері экономикалық теорияның пәні айналыс сферасы, байлық жинаудың көздерін зерттеу деп есептеді.

Меркантилистер де, олардан кейінгі физиократтар экономикалық теорияның пәнін байлық жинаудың көзі ретінде қарастырады.

К.Маркс пен В.Ленин саяси экономияның пәні қоғамның даму барысындағы өндіріс, айырбас, бөлу және тұтыну сияқты экономикалық қатынастар болады деді.

Экономикалық мәселелерді Ежелгі Грек ойшылдары Перикл, Ксенофонт, Платон және Аристотель қарастырды, Ертедегі ойшылдардың экономикалық мәселелерді зерттеулерінде бір-бірімен жүйелі байланыс болған жоқ.

Бірақ олардың қарапайым мәселелерді қою дүниежүзілік экономикалық ойдың дамуына өз әсерін тигізді. Алғашқы XV-XVIIғ.ғ. экономикалық ойдың басты бағыты түрінде меркантимум бағыты болды. Олар байлықтың көзі айналыста, яғни ақша айналысында деп есептеді.

- XVIIIғ. Физиократтар мектебі пайда болды. Олар байлықтың көзі ауыл шаруашлығы деп түсіндірді.
- Бұл ілімнің артықшылығы -өндіріс процесін қамтыды, ал кемшілігі-тек ауылшаруашылығымен шектеледі.
 - XIXғ.классикалық саяси экономия мектебінің өкілдері ұлттың байлығы материалдық өндірісте екенін түсіндірді. Бұл мектептің өнімдері А.Смит,Д.Рикардо. Сонымен қатар А.Смит «көрінбейтін қол» принципін ұсынды.Экономиканы рынок реттейді.Құн теориясын ашты.

- XX ғ.-да экономикалық теорияның дамуына үлкен үлесін қосқан ағылшын экономисті Дж. Мейнард Кейнс. Ол экономиканы реттеуде мемлекеттің араласу қажеттігін ұсынды.
- XIX ғ. соңы XXғ. басында институционалды - әлеуметтік бағыт пайда болды. Оның өкілдері Т. Веблен, У. Митчелл, Дж Гелбрейт. Бұл теорияға сәйкес экономикалық даму сипаты тек рыноктың өзі ғана емес, рынок тек бір бөлігі болып табылатын экономикалық институттардың жүйесі.